

Bureau CvE
Muntstraat 7
3512 ET Utrecht
Postbus 315
3500 AH Utrecht
Nederland
www.cve.nl

Contactpersoon

verslag

Datum
27 september 2013

Onze referentie
CvE

Omschrijving Examen Nederlands vwo
Vergaderdatum en -tijd 27 september 2013, 11.00u
Vergaderplaats Muntstraat 7, Utrecht
Aanwezig Hoogleraren: Peter-Arno Coppen, Marc van Oostendorp,
Arie Verhagen, Fred Weerman,
SBN Levende Talen: Wilma van der Westen
CvE/Cito: Huub v.d. Bergh, Helge Bonset, Alex v.d.
Kerkhof, Freya Martin, Adri v.d. Ven

Auteur

Bijlagen
PowerPointpresentatie bij
agendapunt 2

Afwezig
Kopie aan

1. Opening – welkom en voorstelronde

De voorzitter opent de vergadering om 11.00 uur en heet iedereen van harte welkom. Wat het CvE betreft is iedere bijdrage die het examen Nederlands beter kan maken welkom. Hij verwacht daarom dat ook deze bijeenkomst in dit teken zal staan. Er volgt een voorstelronde.

2. Het kader waarbinnen een examen tot stand komt – de rollen van de verschillende participanten. Wie doet wat? Inleidende presentatie.

Adri van der Ven, CvE sectormanager h/v, licht dit punt toe aan de hand van een PowerPointpresentatie (zie bijlage).

3. Uiteenzetting Van Oostendorp m.b.t. de bezwaren van de indieners van de petitie, zowel aangaande de plaats van taalkunde in het examen Nederlands vwo als over de kwaliteit van het centraal examen (vraagstelling, meerkeuzevragen).

Marc van Oostendorp zegt dat hij naar aanleiding van de reacties op het examen Nederlands die hij las na 25 jaar ook zelf weer het examen Nederlands vwo heeft bekeken. Hij heeft zich verbaasd over de vraagstelling en de antwoorden die in het correctievoorschrift staan. Dit leidde tot het schrijven van zijn columns en later tot het mede opstellen van een petitie en een brief aan de onderwijsvoorlichters. Hij wil echter in dit gesprek niet over de commotie in de media spreken. Van de drie criteria waaraan een examen zou moeten voldoen vindt hij dat de validiteit van het examen niet in orde is. Naar de mening van de

hoogleraren wordt er een begrippenkader gehanteerd dat losstaat van zowel de wetenschap als de dagelijkse praktijk. Het examen sluit daardoor niet aan op het vervolgonderwijs of de beroepspraktijk.

Peter Arno Coppen zegt dat het hem is opgevallen dat een kandidaat wordt beoordeeld op een kaal antwoord en niet op de onderbouwing van dat antwoord, de redenering die leidt tot het antwoord.

Fred Weerman en Arie Verhagen zeggen dat het proces van examenconstructie kan lijden onder het gegeven dat de constructie en de vaststelling plaats vinden in een gesloten systeem. Zij zien een verbetering in het instellen van een onafhankelijke commissie die eens in een bepaalde tijd – vijf jaar bijvoorbeeld - de opgaven beoordeelt op betrouwbaarheid, validiteit en bruikbaarheid, waarbij vooral de validiteit centraal zou moeten staan. In deze commissie zouden ook niet aan het VO gelieerde deskundigen moeten zitten.

De hoogleraren hebben de indruk dat het “begrippenapparaat” gaandeweg los is komen te staan van de werkelijkheid en dat er meer examenvaardigheid wordt getoetst dan taal- en leesvaardigheid. Er is als het ware een schooltoetstaal ontstaan.

4. Uiteenzetting CvE/Cito m.b.t. de verschillende aspecten van de oorsprong van het examenprogramma Nederlands vwo en de constructie van het centraal examen Nederlands.

Huub van den Bergh licht het proces van de constructie van examens toe en geeft weer wat daarin de functie van de vaststellingscommissie is.

De door de hoogleraren genoemde geslotenheid van het systeem komt opnieuw ter sprake, mede tegen de achtergrond van de in de inleiding geschetste participatie van docenten uit het vo en een voorzitter uit het hoger onderwijs én de beperkingen die het kader waar binnen gewerkt wordt met zich meebrengt. Peter Arno Coppen vraagt zich af hoe richtend de syllabus werkt op de ontwikkeling van de leerboeken en daarmee op de werkwijze van docenten. Hij zou graag zien dat er in het CE meer aandacht is voor hoe leerlingen tot hun antwoord komen en niet alleen voor het resultaat; dit kan volgens hem ook in gesloten vraagvormen (zoals meerkeuzevragen).

5. Wederzijdse bevraging

Helge Bonset vraagt naar een inhoudelijke onderbouwing van wat de hoogleraren missen en wat niet aansluit op de wetenschappelijke kennis op dit gebied. De hoogleraren zeggen dat er een voorbeeld uit de argumentatieleer aan de orde is geweest in het gesprek maar dat dit niet de plek is voor verdere casuïstiek. Zij geven aan dat het van belang is het VO-jargon dat in examenvragen en -opgaven is gesloten te doorbreken en vanuit de taalwetenschap hierop te reflecteren.

Alex van de Kerkhof vraagt de hoogleraren hoe zij zich een externe commissie voorstellen. De hoogleraren zeggen dat dit erg afhankelijk is van het type opdracht, maar dat van belang is dat dit een onafhankelijke commissie is.

Afspraken:

Het CvE en Cito bespreken de uitkomsten van de vergadering nader en komen met een reactie m.b.t. deze punten:

- De hoogleraren bepleiten het instellen van een onafhankelijke evaluatiecommissie. Het CvE beraadt zich op wenselijkheid en consequenties en komt met een reactie.
- Tijdens het gesprek zijn onderwerpen van uiteenlopende aard besproken. Er zijn onderwerpen bij die het werkveld van het CvE betreffen én onderwerpen die het werkveld van het CvE niet betreffen. Besproken is onder meer de stof die in studieboeken staat, de wijze waarop deze studieboeken tot stand komen en de onderlinge invloed tussen wat er in de studieboeken besproken is en wat in het examen bevraagd wordt. Het CvE zal aangeven op welke onderwerpen het CvE wel kan acteren en welke onderwerpen op een ander adres thuis horen.
- Een inventarisatie van de actualiteit van de syllabus op het punt van de argumentatieleer – is aanpassing nodig of niet?

6. Afsluiting

De voorzitter vraagt de delegatie van de hoogleraren hoe zij terugkijken op dit gesprek.

Wilma van der Westen zegt dat Levende Talen in een spagaat zit: enerzijds is een nauwe connectie met het "gesloten systeem", maar anderzijds zou Levende Talen meer ruimte willen voor het type leesvaardigheid dat nodig is voor het vervolgonderwijs (o.a. analytisch of tekstvolgend lezen).

Marc van Oostendorp spreekt er zijn verbazing over uit dat het CvE zich mogelijk door zijn column aangevallen heeft gevoeld. Het gaat hem niet om (de kwaliteit van) het werk van de CvE (binnen de gestelde kaders), maar om de verhoging van de kwaliteit van het examen Nederlands vwo en havo.